

ANALIZĂ COMPARATIVĂ A EVOLUȚIEI EXPORTURILOR DE CEREALE ALE ROMÂNIEI PE PIAȚA SUA, COMPARATIV CU CELE ALE ȚĂRILOR VECINE DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST 2010 - 2014

Cerealele (*Capitolul 10 din Tariful Vamal armonizat*) reprezintă o categorie de produse puțin diversificată, comparativ cu alte grupe de produse, evoluțiile de pe această piață fiind determinate, printre altele, de condițiile meteorologice (care influențează în mod direct nivelul producției generale) și cantitatea de produse aflată în stocuri (parțial depozitată în vederea obținerii unor prețuri speculative).

Conform unor analize publicate de către FAO (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimente)¹, consumul mondial de cereale la nivel mondial este așteptat să atingă, în sezonul 2015/16 nivelul de 2.529 milioane tone, nivelul fiind cu aproximativ 1% peste cel înregistrat în sezonul 2014/15. Cu toate acestea, creșterea este mult sub cea de 3,2%, din sezonul 2014/15 (comparativ cu sezonul anterior), datorită în special unei cereri a pieței mai puțin robuste, precum și a reducerii consumului industrial. Principalele cereale recoltate vor fi, conform estimărilor FAO: grâul (734,5 milioane tone), furajele (1.301,1 milioane tone) și orezul (491,4 milioane tone). Stocurile totale de cereale se așteaptă să fie de 643 milioane tone (la finele anului 2016), cu doar 0,4% sub estimarea făcută în 2015, principalele cereale aflate în depozite urmând să fie: grâul (243 milioane tone) și orezul (166 milioane tone). Totalul comerțului cu cereale se estimează să fie de cca 364,5 milioane tone (în scădere cu 2,9% față de recordul înregistrat în sezonul precedent), scăderea înregistrată de cereale precum grâul sau orezul, urmând să fie parțial compensată de o creștere a comerțului cu furaje.

Grâul este principala cereală utilizată în lume, cu cele 31 de procente din consumul global de cereale. O cantitate importantă de grâu este utilizată pentru fabricarea furajelor mai ales în țările industrializate (45% din cantitate este utilizată în UE pentru producerea furajelor).

Creșterea consumului de grâu a fost confirmată în statele aflate în dezvoltare, ceea ce face ca din ce în ce mai mult aceste țări să fie dependente de importuri. Astăzi, printre marii importatori de grâu se situează și producători de grâu, așa cum sunt *Egiptul, Iranul, Mexicul și Brazilia*.

Se așteaptă ca, pe parcursul următorilor ani, consumul de grâu să crească în toate regiunile, inclusiv în țările în tranziție, unde se constată o reluare a consumului. În mai multe țări, tradițional consumatoare de orez, creșterea consumului de grâu va duce la scăderea consumului de orez.

Reîntoarcerea la import de grâu a unor state precum *Argentina și Uruguay*, exportatoare nete, duce la intensificarea importurilor, acestea trecând de la 72 milioane de tone în 1999 la 160 milioane de tone în 2030.

Orezul, cereală utilizată în marea majoritate a statelor pentru consumul uman, contabilizează 21% din cantitatea mondială de cereale consumate. Consumul mediu pe fiecare persoană, în țările în

¹ <http://www.fao.org/worldfoodsituation/csdb/en/>

curs de dezvoltare, s-a stabilizat pe la jumătatea anilor '80, ceea ce reflectă dezvoltarea economică și creșterea veniturilor în principalele state din Asia de Est.

Consumul a rămas, în continuare, scăzut în statele din sudul Asiei. Consumul mediu de grâu, pe persoană, în statele în curs de dezvoltare va începe să scadă în perioada 2015-2030. Acest lucru va duce la diminuarea presiunii asupra producției, însă o nouă provocare este legată de creșterea producției, un rol important având cercetarea, dar și politicile legate de utilizarea apei dulci.

Cerealele secundare se referă la porumb, sorg, orz, seară, ovăz, triticale, precum și la câteva cereale regionale. În medie, cca trei cincimi din consumul mondial de cereale secundare sunt utilizate pentru furajarea animalelor.

Consumul cerealelor secundare a cunoscut o creștere rapidă ca urmare a utilizării lor în hrana animalelor mai ales în țările în dezvoltare. Consumul acestor cereale a crescut mai repede decât cel de grâu sau orez.²

Din tabelul nr. (1), mai jos prezentat, reiese faptul că primii 5 exportatori dețin cca 48,8% din totalul livrărilor la nivel mondial, în timp ce primii 10 exportatori dețin nu mai puțin de 73,2% din acest total, iar primii 15 (grupă din care face parte și țara noastră) 83,4%.

Tabel (1) Situația primilor 50 de exportatori de cereale la nivel mondial, în perioada 2010-2014 (mii USD)

	Exportatori	Valoarea în 2010	Valoarea în 2011	Valoarea în 2012	Valoarea în 2013	Valoarea în 2014
	Total mondial	84.351.881	117.259.098	119.935.637	122.855.873	118.941.464
1	SUA	20.036.820	28.347.941	20.616.227	20.300.976	22.850.742
2	India	2.923.681	5.371.013	8.729.057	11.592.455	10.059.331
3	Franța	7.677.738	10.843.283	8.944.070	10.862.258	8.970.659
4	Canada	5.577.341	7.046.181	7.522.699	8.072.552	8.740.496
5	Australia	4.599.638	8.065.036	8.619.741	8.047.798	7.427.764
6	Federația Rusă	2.396.097	4.438.710	6.251.741	4.752.137	7.086.716
7	Ucraina	2.467.061	3.617.212	6.971.048	6.371.335	6.544.132
8	Tailanda	5.496.742	6.686.702	4.731.753	4.626.187	5.729.601
9	Argentina	4.621.948	8.382.324	9.529.509	8.302.095	5.236.728
10	Brazilia	2.600.679	4.032.748	6.551.761	7.068.140	4.438.189
11	Germania	2.828.734	3.221.669	3.280.275	4.279.458	3.873.390

² <http://www.agro-business.ro/evolutia-alimentelor-de-baza/2014/08/04/>

	Exportatori	Valoarea în 2010	Valoarea în 2011	Valoarea în 2012	Valoarea în 2013	Valoarea în 2014
	Total mondial	84.351.881	117.259.098	119.935.637	122.855.873	118.941.464
12	România	1.171.957	1.467.417	1.714.358	2.651.043	2.638.730
13	Pakistan	2.279.567	2.807.327	2.060.801	2.181.045	2.211.315
14	Vietnam	3.251.394	3.663.030	3.685.498	2.939.288	1.842.367
15	Ungaria	1.461.771	1.893.015	1.966.927	1.737.846	1.625.830
16	Polonia	405.993	430.139	828.709	1.113.825	1.334.902
17	Bulgaria	726.790	972.238	1.061.191	1.579.626	1.231.611
18	Kazahstan	988.496	759.485	1.694.925	1.338.108	1.134.987
19	Italia	862.275	1.065.053	814.675	808.524	911.546
20	Emiratele Arabe Unite	1.041.772	1.124.043	153.436	136.302	871.793
21	Uruguay	739.945	781.738	1.065.090	893.087	866.717
22	Africa de Sud	570.134	1.103.228	733.540	940.471	804.439
23	Lituania	318.827	341.391	666.644	752.375	779.227
24	Olanda	395.348	646.760	597.352	742.817	758.849
25	Republica Cehă	398.746	704.779	734.009	668.944	754.831
26	Belgia	548.022	736.204	769.151	819.506	711.989
27	Marea Britanie	1.000.238	980.953	681.615	488.538	702.099
28	Mexic	247.484	342.403	439.558	510.714	622.255
29	Paraguay	546.151	601.709	1.041.964	776.198	614.697
30	Serbia	429.022	557.065	667.911	486.789	605.084
31	Austria	356.506	489.986	492.484	512.667	540.750
32	Spania	495.298	568.046	466.513	579.066	531.018
33	Danemarca	546.173	596.551	567.439	493.327	456.049
34	China	539.441	608.660	443.108	513.962	445.421
35	Suedia	230.001	285.248	335.512	260.748	429.932
36	Letonia	281.100	196.490	521.610	400.976	417.542
37	Slovacia	252.581	405.751	392.099	344.200	383.371
38	Cambogia	37.284	107.880	139.959	259.680	287.349
39	Chile	180.882	205.103	277.655	382.406	277.012
40	Guyana	152.290	148.111	196.037	239.039	240.728
41	Grecia	208.673	237.110	230.105	154.582	235.389
42	Peru	31.107	38.699	74.069	124.164	220.820
43	Finlanda	139.466	287.477	192.526	174.062	212.447
44	Bolivia	54.136	65.356	104.986	170.871	204.832
44	Myanmar	169.531	316.690	236.660	156.126	196.822
46	Republica Moldova	70.984	71.952	36.508	120.763	181.243
47	Tanzania	32.538	29.059	81.866	40.724	146.199
48	Croația	111.535	91.136	156.211	147.922	128.530
49	Turcia	349.956	110.113	170.358	175.599	126.489
50	Estonia	45.986	82.882	119.935	123.406	121.384

Sursă: http://www.trademap.org/tradestat/Country_SelProduct_TS.aspx

Producția de cereale (aici incluzând și *orezul*) în Uniunea Europeană a fost estimată la 334,2 milioane tone în 2014, ceea ce reprezintă cca 13% din producția globală, nivelul din 2014 fiind cu aproximativ 28,5 milioane tone peste nivelul producției din anul anterior³. În tabelul 2, de mai jos sunt prezentate producțiile naționale de cereale din statele membre ale UE și principalii producători din vecinătatea UE.

Grâul, orzul și porumbul reprezintă principalele culturi de cereale din UE, cu o pondere de 86,4% din totalul producției de cereale la nivel european. Între 2012 și 2014 producția a crescut în UE pentru toate tipurile de cereale cultivate, porumbul înregistrând o creștere de 30,7%, grâul de 19,9%, iar orzul de 10,8%.

Dintre țările UE, Franța reprezintă principalul producător, cu o pondere de 21,8% din totalul producției, Germania urmează cu 15,6%, după care Polonia cu 9,6%. Marea Britanie este pe locul 4 între producătorii agricoli din UE cu 7,3%, în timp ce țara noastră se situează pe poziția a 5-a cu 6,7%. Comparativ, Franța a avut un total al producției de cereale de peste 72,7 milioane tone în 2014, în timp ce România a înregistrat o producție totală de 22,4 milioane tone.

Tabelul (2) Nivelul producției de cereale la nivelul UE în 2014 (mii tone)

	Total (incl. orez)	Grâu comun	Secară și meslin	Orz	Porumb	Culturi furajere
EU-28	334.182	149.863	9.346	60.714	78.171	13.164
Belgia	3.173	1.919	-	400	779	40
Bulgaria	9.523	5.319	28	851	3.136	60
Republica Cehă	8.779	5.442	130	1.967	832	244
Danemarca	9.764	5.153	678	3.548	73	96
Germania	52.010	27.711	3.854	11.563	5.142	2.972
Estonia	1.222	616	50	458	0	25
Irlanda	2.567	710	0	1.710	0	0
Grecia	4.670	581	35	395	2.170	22
Spania	20.397	5.699	229	6.934	4.692	450
Franța	72.715	37.501	128	11.775	18.542	2.023
Croația	3.048	643	3	176	2.100	61
Italia	19.233	3.106	12	846	9.240	0
Cipru	71	0	0	27	0	0
Letonia	2.227	1.468	114	419	-	27
Lituania	5.123	3.231	85	1.019	115	395
Luxemburg	169	78	6	46	2	30
Ungaria	16.448	5.169	95	1.279	9.169	488
Malta	0	0	0	0	0	0
Olanda	1.767	1.304	7	197	240	9
Austria	5.710	1.737	250	846	2.334	303
Polanda	31.951	11.636	3.229	3.275	4.468	5.246
Portugalia	1.349	95	18	38	897	47
România	22.439	7.769	26	1.834	12.041	282
Slovenia	647	173	7	90	348	20
Slovacia	4.708	2.020	54	676	1.814	49
Finlanda	4.157	1.089	76	1.861	0	0

³ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agricultural_production_-_crops

	Total (incl. orez)	Grâu comun	Secară și meslin	Orz	Porumb	Culturi furajere
Suedia	5.790	3.088	176	1.573	11	226
Marea Britanie	24.525	16.606	56	6.911	26	49
Norvegia	1.168	375	37	481	0	0
Turcia	32.382	15.706	301	6.300	5.950	110
Bosnia și Herțegovina	1.081	170	10	49	798	34

România reprezintă cel de-al 12-lea exportator de cereale la nivel mondial (în anul de referință 2014), cu un total de *2,638 miliarde dolari* (2,2% din totalul exporturilor la nivel mondial), în creștere cu 125% comparativ cu anul 2010, când nivelul acestora a fost de numai *1,171 miliarde dolari* (reprezentând cca 1,3% din totalul livrărilor pe plan mondial). Merită menționat că țara noastră este, în același timp, și importator de cereale, cu un total de *391,2 milioane dolari* (sau 0,3% din totalul importurilor la nivel mondial). Date privind evoluția suprafețelor și a producției în România sunt prezentate în *Anexă*.

Structura culturilor din România și, respectiv, a producției vegetale este dominată de producția de cereale. Suprafețele agricole ocupate de aceste culturi reprezintă circa 66% din suprafața cultivată anual. Dintre acestea, grâul și porumbul – culturi tradiționale pentru agricultorul român, indiferent de mărimea gospodăriei sau a fermelor – dețin procente semnificative, respectiv 57% din suprafața totală cultivată (la nivelul anului 2009) și 85% din suprafața cultivată cu cereale (de asemenea, la nivelul anului 2009).

Ca urmare, măsura în care agricultura românească evoluează de la economia tradițională la economia de piață se poate aprecia prin modul în care producția acestor culturi se valorifică, respectiv prin dinamica cantităților de grâu sau porumb care se consumă prin cumpărare de la producător. Valorificarea pe piață a cerealelor reprezintă, de altfel, o cerință a modernizării economice. În absența circuitelor comerciale nu se pot majora resursele acumulate pentru investiții și nici nu se poate îndeplini dezideratul fiscalizării acestui sector.

Deși măsurile întreprinse de Guvern pentru extinderea mecanismelor de piață și reducerea evaziunii fiscale au început să producă efecte pozitive, în absența dinamicii rapide a concentrării proprietății agricole, progresele în ceea ce privește valorificarea producției de cereale prin vânzare-cumpărare nu vor fi semnificative. În acest context, sunt de subliniat două măsuri ce vor avea impact, pe termen mediu, în schimbarea structurii utilizării cerealelor, respectiv Programul „Primul Siloz” ce facilitează depozitarea cerealelor și utilizarea certificatelor de depozit pentru garantarea finanțării, precum și taxarea inversă la TVA pentru cereale și plante tehnice.⁴

Principalele exporturi românești de cereale sunt cele reprezentate de *grâu și meslin* (1,280 miliarde dolari, creștere de 156% față de nivelul înregistrat în 2010), *porumb* (990,6 milioane dolari, creștere de 90,6% față de nivelul înregistrat în 2010), *orz* (305,3 milioane dolari, creștere de 149% față de nivelul înregistrat în 2010), *orez* (14,6 milioane dolari, scădere de 37,2% față de nivelul înregistrat în 2010), *hrîșcă, mei, semințe de iarba-cănașului și alte cereale* (12,9 milioane dolari, creștere de 147% față de nivelul înregistrat în 2010), *sorg boabe* (5,5 milioane dolari, creștere de 549% față de nivelul înregistrat în 2010), *ovăz* (592 mii dolari, creștere de 428% față de nivelul înregistrat în 2010; nivelul maxim al livrărilor la această grupă tarifară a fost înregistrat în anul 2013, respectiv de 1,4 milioane dolari) și *secară* (42 mii dolari, scădere de 75% față de nivelul înregistrat

⁴ http://www.cnp.ro/user/repository/piata_productiei_de_cereale.pdf

în 2010; nivelul maxim al livrărilor la această grupă tarifară a fost înregistrat în anul 2012, respectiv de 460 mii dolari).

Importurile totale ale SUA de cereale

În pofida dificultăților inerente generate de criza economică și financiară de la sfârșitul anului 2007 (la sfârșitul acestui an se consideră declanșarea acesteia, în SUA, prin falimentul celebrei bănci de investiții Lehman Brothers, consemnat oficial în anul următor) și a revenirii mai lente a economiei SUA din anii următori, în perioada 2010-2014 *importurile totale americane de cereale* au crescut cu peste +78,1%, de la 1,849 miliarde dolari în 2010, la 3,295 miliarde dolari în 2014.

Creșterea din acest interval nu a fost însă continuă, marcând anumite scăderi pentru unele dintre grupe, în intervalul analizat, importurile de *porumb* crescând cu 96,3% în 2014 comparativ cu 2010 (scădere de 60,8% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *orz* crescând cu 154,7% în 2014 comparativ cu 2010 (creștere de 20,2% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *orez* crescând cu 33,8% în 2014 comparativ cu 2010 (creștere de 4,4% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *secară* crescând cu 184,4% în 2014 comparativ cu 2010 (scădere de 6,7% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *ovăz* crescând cu 67,1% în 2014 comparativ cu 2010 (creștere de 30,4% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *hrișcă, mei, semințe de iarba-cănașului, alte cereale* crescând cu 1032% în 2014 comparativ cu 2010 (creștere de 42,1% în 2014, comparativ cu 2013), importurile de *sorg boabe* crescând cu 3256% în 2014 comparativ cu 2010 (scădere de 94,1% în 2014, comparativ cu 2013), iar importurile de *grâu și meslin* crescând cu 79,1% în 2014 comparativ cu 2010 (scădere de 5,2% în 2014, comparativ cu 2013).

Per total, importurile SUA au marcat însă o scădere de 19,3% în 2014 față de 2013, pe fondul unor producții neașteptat de mari obținute de către fermierii americani.

Observații: Principalii 5 exportatori contribuie cu peste 83,8% din importurile totale americane de cereale în timp ce primii 10 exportatori reprezintă peste 92,1% din aceeași piață, iar primii 15 (grupă din care face parte și țara noastră) 96%, piața SUA fiind astfel mult mai închisă pentru exportatori decât piața mondială⁵.

⁵ Canada este principalul furnizor de cereale pentru piața americană, cu o cotă de peste 54,2%, în timp ce Tailanda, aflată pe poziția secundă, la mare distanță, deține peste 13,3% din aceeași piață; cota de piață a României este de 0,75%

Tabel (3) Situația primilor 50 de exportatori de cereale pe piața SUA, în perioada 2010-2014 (mii USD)

	Exportatori	Valoarea în 2010	Valoarea în 2011	Valoarea în 2012	Valoarea în 2013	Valoarea în 2014
	Total mondial	1.849.610	2.192.369	3.125.699	4.088.514	3.295.666
1	Canada	1.012.357	1.296.622	1.669.833	2.097.438	1.786.948
2	Tailanda	397.930	411.478	427.429	447.182	440.255
3	Chile	129.493	132.335	249.009	344.727	216.407
4	India	109.163	124.504	139.927	167.190	179.196
5	Argentina	39.948	53.814	106.627	370.314	141.341
6	Bolivia	246	555	29.982	64.092	83.970
7	Peru	3.119	6.055	14.967	30.856	73.732
8	Turcia	450	534	19.877	19.394	38.851
9	Suedia	0	0	7.022	12.619	37.905
10	Pakistan	21.745	16.643	19.223	33.353	37.627
11	Vietnam	8.044	11.221	27.036	29.097	35.903
12	Mexic	12.245	16.764	37.500	18.686	28.916
13	România	0	0	3.163	11.088	24.859
14	Finlanda	12.250	4.846	6.832	9.418	18.939
15	Germania	44	2.664	7.366	20.303	18.823
16	Australia	155	113	996	13.493	16.644
17	Italia	10.099	15.173	13.279	11.676	15.660
18	Polonia	635	529	484	4.573	14.791
19	Brazilia	51.501	33.282	255.997	289.558	14.479
20	Franța	2.698	6.103	7.853	16.189	13.589
21	Olanda	323	110	90	121	8.772
22	Marea Britanie	12.136	14.498	50.267	183	8.090
23	China	5.277	9.755	7.061	5.820	7.917
24	Paraguay	0	0	2.667	13.987	4.223
25	Uruguay	819	13.280	7.480	26.491	3.924
26	Ecuador	38	155	1.111	657	2.531
27	Emiratele Arabe Unite	6.052	1.682	560	439	2.327
28	Cambogia	533	1.645	1.412	1.396	2.121
29	Spania	1.880	4.828	3.028	2.306	2.020
30	Mongolia	0	0	0	838	1.772
31	Africa de Sud	33	4	0	130	1.603
32	Mauritius	0	0	0	474	1.456
33	Federația Rusă	836	1.914	1.481	1.420	1.437
34	Guyana	45	40	55	55	1.356
35	Bangladesh	1.197	91	753	832	968
36	Irlanda	0	0	0	0	803
37	Honduras	0	0	0	65	736
38	Kazahstan	0	0	0	0	595

	Exportatori	Valoarea în 2010	Valoarea în 2011	Valoarea în 2012	Valoarea în 2013	Valoarea în 2014
	Total mondial	1.849.610	2.192.369	3.125.699	4.088.514	3.295.666
39	Austria	417	38	1.412	580	468
40	Japonia	338	391	217	384	422
41	Coreea de Sud	796	490	290	336	394
42	Taiwan	619	192	247	714	364
43	Letonia	0	0	0	15	233
44	Djibouti	132	0	0	0	220
45	Danemarca	2.053	6.948	172	206	164
46	Hong Kong, China	1.025	611	161	260	163
47	Sri Lanka	141	179	215	149	161
48	Israel	217	80	69	39	148
49	Vanuatu	0	0	0	0	141
50	Ungaria	0	0	263	3.231	123

Sursă: http://www.trademap.org/tradestat/Country_SelProductCountry_TS.aspx

Poziția României pe piața cerealelor din SUA

În 2014 țara noastră a fost cel de-al 13-lea exportator de cereale pe piața SUA cu un total de *24,859 milioane dolari*⁶, nivel apreciat, totuși, sub potențialul de export al *României*⁷.

Interesant de remarcat este faptul că țara noastră nu a înregistrat niciun fel de livrări de cereale pe piața SUA în intervalul 2010-2011, însă s-a poziționat ca al 21-lea furnizor pe piață în 2012, cu un total de *3,163 milioane dolari* și pe locul 20 în 2013, cu un total de *11,088 milioane dolari*, astfel încât creșterea din ultimii 3 ani este spectaculoasă, fiind de +685% (i.e. de aproape 7 ori mai mare).

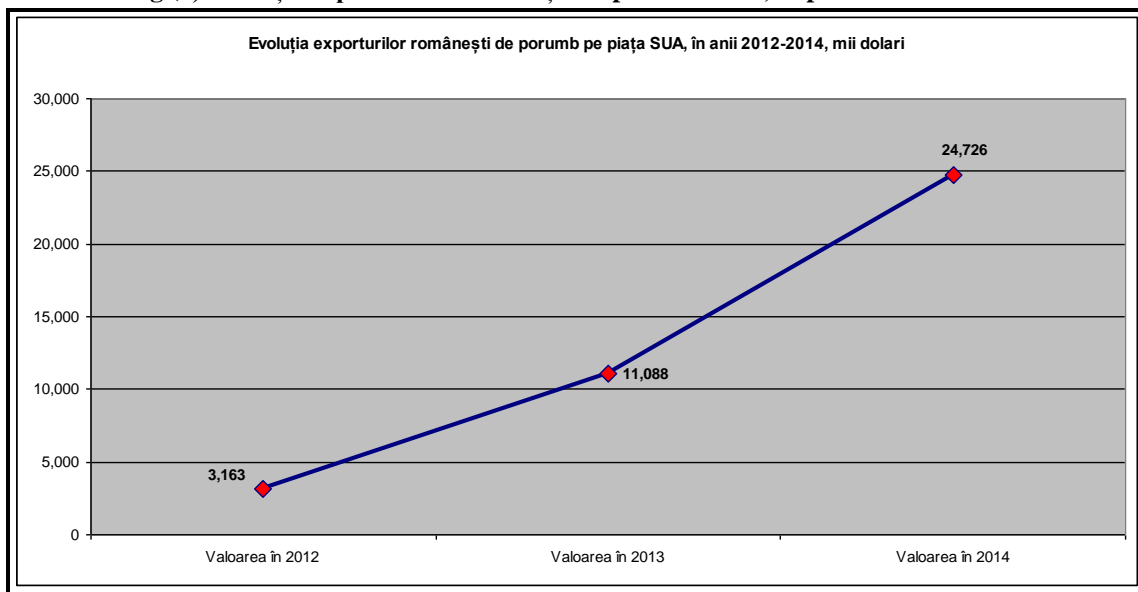
În context, în 2014 *România* a fost prezentă cu exporturi pe piața SUA la doar două grupe tarifare, respectiv:

- **grupa 1005 (porumb)** – *24,726 milioane dolari*⁸, reprezentând o creștere de 123% față de 2013 și de 681% față de 2012, primul an în care s-au înregistrat exporturi românești de cereale pe piața SUA, din perioada analizată în prezentul material; livrările la această grupă reprezintă 4,1% din totalul livrărilor de porumb pe piața americană;

⁶ Conform datelor statistice americane (<https://dataweb.usitc.gov/>), pe primele 11 luni din 2015 exporturile românești din cadrul capitolului 10 s-au cifrat la *102,346 milioane dolari*, reprezentând o creștere de peste 6,7 ori comparativ cu perioada similară din 2014

⁷ Precizăm că și statisticile americane consemnează același volum valoric al importurilor de cereale din *România*, respectiv de *24,859 milioane dolari*

⁸ Conform datelor statistice americane (<https://dataweb.usitc.gov/>), pe primele 11 luni din 2015 exporturile românești în cadrul acestei grupe s-au cifrat la *101,842 milioane dolari*, reprezentând o creștere de 678% comparativ cu perioada similară din 2014

Fig (1) Evoluția exporturilor românești de porumb SUA, în perioada 2012-2014

- **grupa 1003 (orz)** – 133 mii dolari⁹, fiind singurele livrări înregistrate pe perioada analizată; livrările la această grupă reprezintă 0,08% din totalul livrărilor de orz pe piața americană.

Observații: România a fost și este un producător tradițional și major de cereale în Europa Centrală și de Est, însă nu și un exportator semnificativ (cel puțin pe piața americană) – până de curând - costurile ridicate de producție determinând o competitivitate redusă a produselor noastre la export, în raport cu concurența externă (în special cu cea provenind din Canada, America Latină și Asia de Sud Est).

Este de remarcat că marea majoritate a livrărilor românești de cereale pe piața SUA este constituită din porumb (în special porumb organic), livrările de orz fiind mai degrabă modice, iar pe primele 11 luni ale anului în curs creșterea exponențială a exporturilor românești este datorată, de asemenea, porumbului organic (peste 52% din total exporturi).

⁹ Conform datelor statistice americane (<https://dataweb.usitc.gov/>), pe primele 11 luni din 2015 exporturile românești în cadrul acestei grupe s-au cifrat la 503 mii dolari, reprezentând o creștere de 636% comparativ cu perioada similară din 2014

În fig. (2) și (3) de mai jos este prezentată evoluția exporturilor românești de cereale pe piața SUA (atât prin prisma volumului valoric, cât și pe grupe de produse):

Fig (2) Evoluția exporturilor românești de cereale SUA, în perioada 2010-2014 (pe grupe de produse)

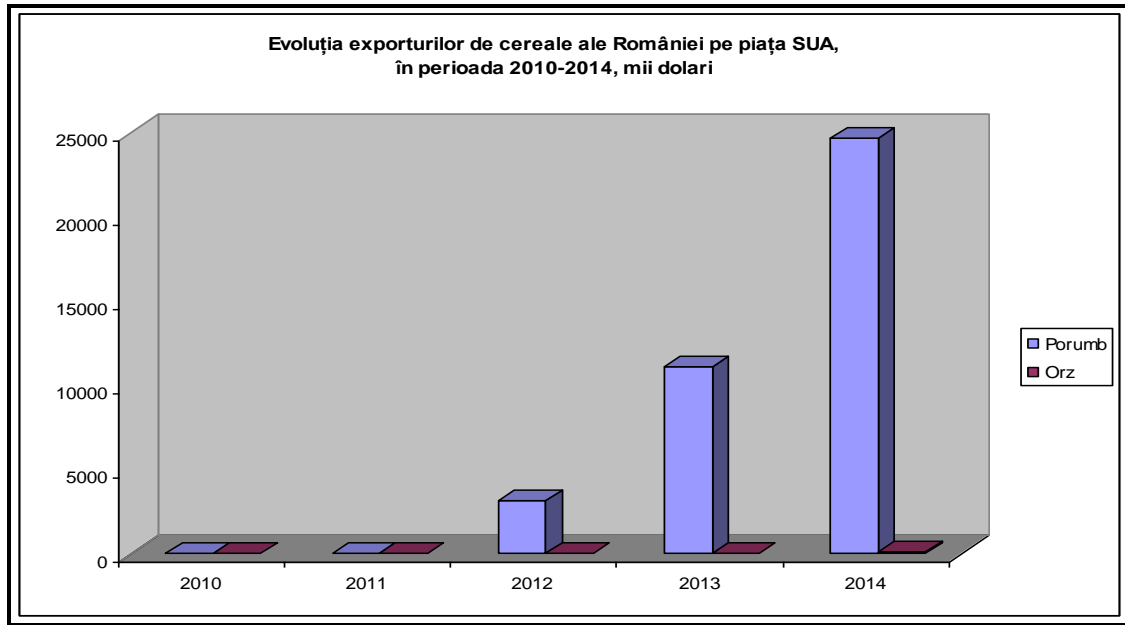
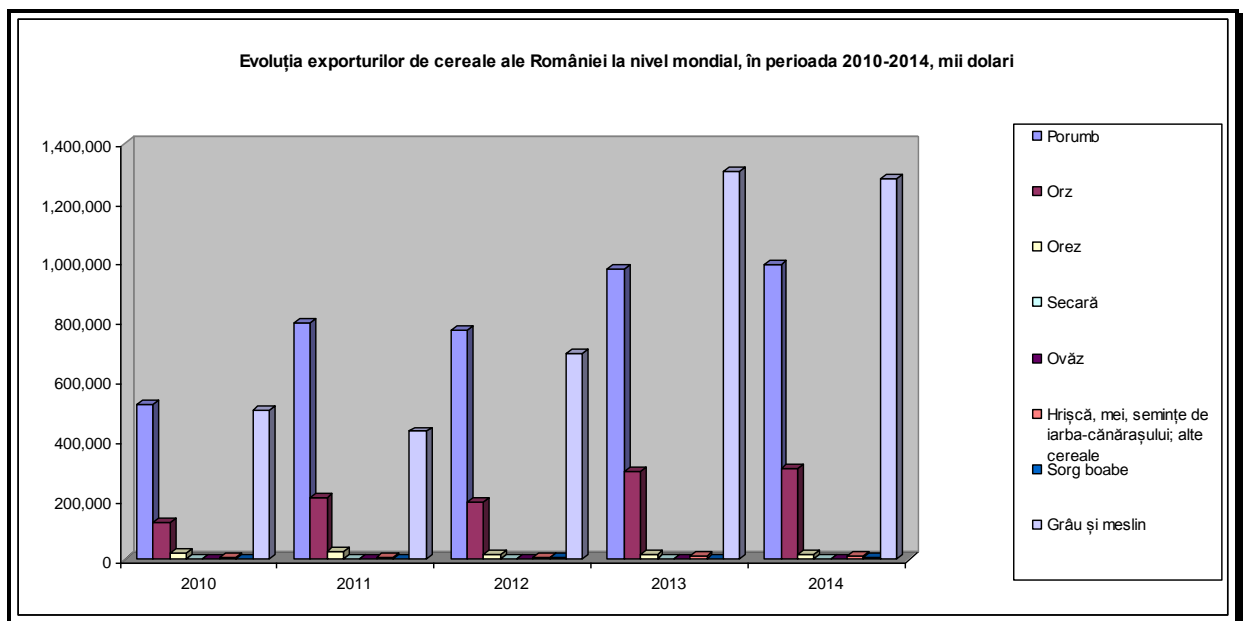

Fig (3) Evoluția exporturilor românești de cereale, la nivel mondial, în perioada 2010-2014

Analiza evoluției exporturilor românești de cereale pe piața SUA, comparativ cu exporturile celorlalte țări potențial competitive din regiune

Taxele vamale la importul de cereale pe piața americană sunt diferite, raportate la tipul de cereale importate și variază între 0,35 cenți/kg și 0,65 cenți/kg sau 2,8% la *grâu și meslin*, sunt zero la *secară*, sunt cuprinse între 0,1 cenți/kg și 0,15 cenți/kg la *orz*, sunt zero la *ovăz*, sunt între 0 și 0,25 cenți/kg la *porumb*, între 0,44 cenți/kg și 2,1 cenți/kg sau 11,2% la *orez*, sunt de 0,22 cenți/kg la *sorg boabe* și între 0 și 0,32 cenți/kg sau 1,1% la *hrîșcă, mei, semințe de iarba-cănașului și alte cereale*.

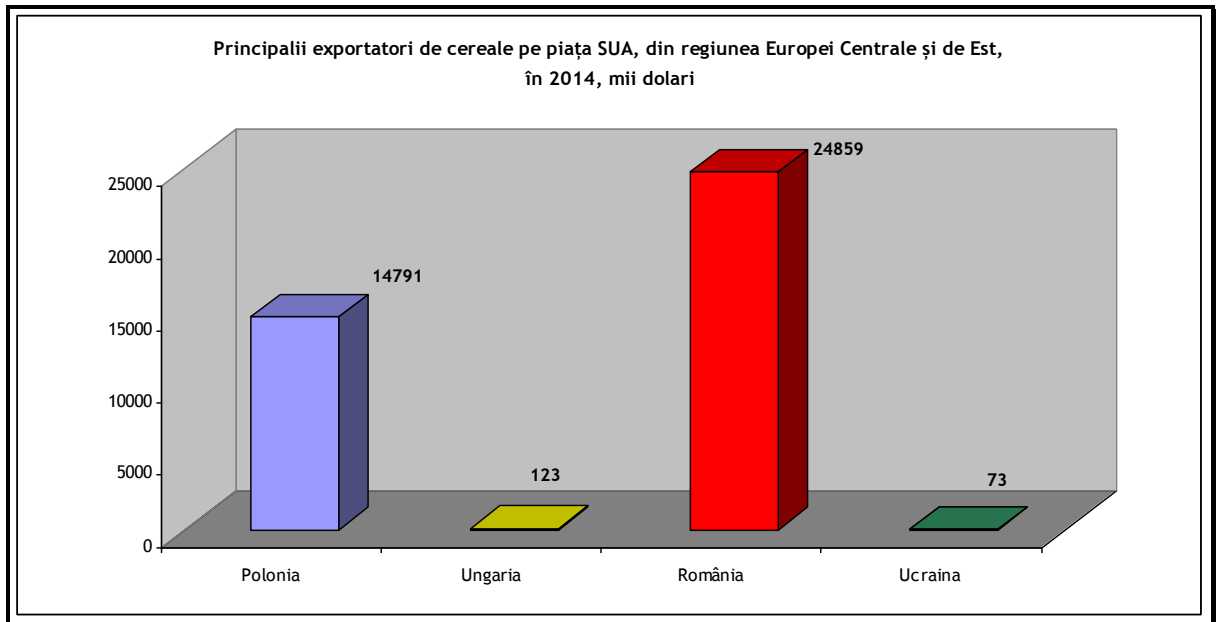
Pe baza datelor avute la dispoziție, deși nu a înregistrat exporturi în anii 2010 și 2011, constatăm că **țara noastră se află la finele anului 2014 pe locul 13** între furnizorii mondiali de astfel de produse în SUA, iar comparativ cu celelalte țări central și est-europene competitive din vecinătatea noastră, ale căror livrări pe piața americană sunt analizate pe scurt în această lucrare, **România se situează pe prima poziție din 10** (în condițiile în care sunt furnizori de cereale pe piață doar *Polonia, Ungaria, Ucraina, Grecia, Republica Moldova, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Serbia, Macedonia, iar Croația, Republica Cehă au înregistrat doar exporturi sporadice în anii anteriori*).

Principalii exportatori de astfel de produse pe piața SUA din regiunea noastră geografică, la sfârșitul anului 2014, au fost:

- **România** (24,859 milioane dolari; locul 13 între furnizorii pe piața SUA) și lider detașat în regiune;
- *Polonia* (14,791 milioane dolari; locul 18 între furnizorii pe piața SUA);
- *Ungaria* (123 mii dolari; locul 50 între furnizorii pe piața SUA);
- *Ucraina* (73 mii dolari; locul 56 între furnizorii pe piața SUA);
- *Grecia* (14 mii dolari; locul 70 între furnizorii pe piața SUA);
- *Republica Moldova* (13 mii dolari; locul 72 între furnizorii pe piața SUA);
- *Bosnia și Herțegovina* (6 mii dolari; locul 76 între furnizorii pe piața SUA);
- *Bulgaria* (3 mii dolari; locul 81 între furnizorii pe piața SUA);
- *Serbia* (3 mii dolari; locul 82 între furnizorii pe piața SUA);
- *Macedonia* (2 mii dolari; locul 83 între furnizorii pe piața SUA);
- *Slovenia* (13,8 milioane dolari; locul 60 între furnizorii pe piața SUA);
- *Slovacia* (8,2 milioane dolari; locul 65 între furnizorii pe piața SUA);
- *Croația* (736 mii dolari; locul 88 între furnizorii pe piața SUA);
- *Slovenia, Albania și Muntenegru*, alte patru state din regiunea noastră geografică, nu au înregistrat niciun fel de livrări la capitolul 10, pe piața SUA, în intervalul 2010-2014.

Fig (4) Clasamentul statelor din Europa Centrală și de Est, cu livrări semnificative de cereale pe piața americană, în 2014

În continuare, urmărind structura importurilor de cereale efectuate de SUA în anul 2014, conform grupelor principale de interes, rezultă că:

a) **La exportul din cadrul grupa 1005 (porumb):**

- **România** este, practic, singurul furnizor din această parte a Europei, cu peste 24,726 milioane dolari, doar Macedonia înregistrând unele livrări, posibil experimentale la această grupă, însă de niveluri reduse, de numai 2 mii dolari în 2014. Importurile americane din România au crescut, la această grupă, cu 123% în 2014, comparativ cu 2013 și cu 681% în 2014, comparativ cu 2012.

Merită menționat că livrări de porumb au mai efectuat, totuși, pe perioada analizată și în cantități semnificative țări precum: Serbia (7,130 milioane dolari în 2013, o altă livrare, de numai 4 mii dolari, fiind înregistrată în 2011), Ungaria (3,066 milioane dolari în 2013 și singurele livrări pe perioada analizată în acest material) sau Polonia (cu livrări de 37 mii dolari în 2013 și 36 mii dolari în 2012).

La această grupă importul total al SUA este de peste 589,5 milioane dolari (scădere de 60,8% în 2014, comparativ cu 2013), țara noastră situându-se pe locul al 5-lea între principalii furnizori externi și reprezentând peste 1,8% din totalul acestor livrări (și 2,5% din totalul livrărilor

românești ale grupei la nivel mondial). Principalii exportatori din cadrul acestei grupe, la sfârșitul anului trecut, au fost *Chile* (36,6% din totalul importurilor americane), *Canada* (22,6%), *Argentina* (22,1%), *Turcia* (6,4%) și *România* (4,1%). De remarcat diminuarea înregistrată în ultimii ani de principalii furnizori de *porumb* pe piața americană, *Chile* și *Canada*, a ponderii acestora, de la 78,1% în 2010 la 59,2% anul trecut.

b) La exportul din cadrul grupei 1003 (orz) în SUA, în 2014:

- **România**, a înregistrat exporturi de numai 133 mii dolari la nivelul anului 2014, reprezentând cca 0,04% din totalul exporturilor românești ale grupei la nivel mondial¹⁰ și se situează, de asemenea, pe prima poziție între exportatorii regionali pe piața americană.

Dintre celelalte țări, a mai avut exporturi de orz pe perioada analizată, relativ insignifiante, doar *Polonia* (5 mii dolari în 2014 și un maxim de 9 mii dolari în 2010).

În ceea ce privește celelalte grupe de produse din cadrul capitolului 10 *Cereale*, la care au mai fost înregistrate exporturi ale țărilor din regiunea Europei Centrale și de Est pe piața SUA, se remarcă:

- *Polonia*, cu livrări de 370 mii dolari la grupa 1008 (*hrișcă, mei, semințe de iarba-cănașului, alte cereale*)¹¹ în 2014 (însă după un record de 2,518 milioane dolari, înregistrat în 2013); de asemenea, *Polonia* a avut și livrări, modeste, de orez (grupa 1006), de 29 mii dolari (maxim de 46 mii dolari în 2011)¹²; *Ungaria* nu a livrat nimic în 2014 la această grupă, însă a avut livrări în 2013 (165 mii dolari) și 2012 (263 mii dolari), iar *Republica Cehă* a exportat pe piața SUA de 130 mii dolari în 2013;

- *Serbia* a efectuat livrări orez de 3 mii dolari, înregistrând un maxim de 9 mii dolari în 2010; la fel și *Ucraina*, care a livrat orez de 3 mii dolari în 2014 (și alte livrări, de asemenea reduse, de 6 și respectiv 5 mii dolari în 2012 și 2013); *Grecia* a livrat de 14 mii dolari în 2014, fiind înregistrate livrări constante, însă nesemnificative, și în anii precedenți;

- *Ucraina* a livrat în cadrul grupei 1008 (*hrișcă, mei, semințe de iarba-cănașului, alte cereale*) în 2014 de 70 mii dolari, după un record de 1,001 milioane tone anul anterior; la aceeași grupă figurează și singurele livrări de cereale din *Republica Moldova*, de 13 mii dolari, de asemenea în 2014;

¹⁰ Țara noastră este, de asemenea, cel de-al 5-lea furnizor de orz pe piața SUA (dintr-un total de numai 18 furnizori externi), principalii furnizori fiind, în ordine: *Canada* (99,0% din totalul livrărilor pe piața americană), *Argentina* (0,6%), *China* (0,1%), *Tailanda* (0,1%) și *România* (0,08)

¹¹ Principalii furnizori la această grupă tarifară pe piața SUA sunt: *Bolivia* (46,1% din total), *Peru* (38,6%), *Canada* (7,5%), *China* (1,5%) și *Ecuador* (1,3%)

¹² Principalii furnizori de orez pe piața SUA sunt: *Tailanda* (57,2% din total), *India* (22,9%), *Pakistan* (4,8%), *Vietnam* (4,6%) și *Australia* (2,0%)

- Slovacia a avut unele livrări de *grâu și meslin* în perioada 2010-2013 (cu un maxim de 28 mii dolari în 2010), precum și o livrare, posibil experimentală, de *ovăz* în 2010 (12 mii dolari)¹³.

Concluzii:

- Deși este primul exportator de cereale al lumii (cu peste 19% din totalul acestor exporturi), SUA este și importator semnificativ de cereale, aflându-se pe poziția a 12-a, cu peste 3,295 miliarde dolari sau 2,6% din totalul importurilor.¹⁴ De remarcat că între 2010 și 2014, nivelul importurilor americane de cereale a crescut cu peste 78,1%, nivel considerabil, în pofida unor recolte satisfăcătoare ale fermierilor americani, ***trend care***, apreciem, ***va continua și în următorii ani***.

- Conform analizelor făcute de către Departamentul Agriculturii din SUA, **producția globală de grâu pentru sezonul 2015/16 va atinge un nou record**, în special datorită recoltelor bune care vor fi obținute de către UE (157,9 milioane tone), Pakistan (25,4 milioane tone) și Rusia (61,0 milioane tone). Recolte mai slabe vor fi însă înregistrate în Brazilia și Uruguay. Iar importurile americane vor fi în ușoară scădere, reflectând în special achizițiile mai reduse din Canada (estimările acestor importuri în scădere variază între 150 mii tone și 3,2 milioane tone). La orez SUA va înregistra creșteri ale exporturilor proprii (care vor ajunge la 3,3 milioane tone), concomitent cu o scădere ușoară a importurilor (775 mii tone). Producția de porumb se estimează a înregistra o scădere, în special datorită performanțelor slabe ale recoltelor din Africa de Sud (8,5 milioane tone) și SUA (366,9 milioane tone), însă tot Africa de Sud va influența în sens pozitiv comerțul internațional, printr-o majorare a importurilor respective. În paralel, prețul de desfacere pe plan intern, în SUA, va marca o diminuare, datorită lipsei de competitivități de pe piață (producțiile altor mari exportatori, precum UE, Rusia, Ucraina, China sau Turcia vor stagna sau chiar vor scădea, ca în cazul Rusiei). În cazul orzului UE va înregistra o creștere nesemnificativă (60,9 milioane tone), per ansamblu, la fel în Rusia, în timp ce în SUA (4,6 milioane tone), Turcia, Canada sau Ucraina producția va stagna.¹⁵

- Prin urmare, apreciem că în condițiile obținerii unor recolte cel puțin comparative cu cea de anul trecut și în condițiile unei promovări adecvate a exportatorilor români (brokerei) pe piața americană, ***țara noastră va putea continua trendul ascendent al livrărilor de cereale în SUA***, în condițiile unei relative diminuări de dependenței de importurile din Canada vecină. În contextul în care este așteptată o recoltă bună de *grâu* și una cel puțin la fel de bună ca și cea de anul trecut la *porumb*, i.e. cerealele cele mai importante pentru fermierii români, este interesantă de urmărit evoluția prețului de depozitare al acestora în silozuri, care pot determina după 8-10 luni obținerea

¹³ Principalii furnizori de *grâu și meslin* pe piața SUA sunt: Canada (97,4% din total), Franța (0,8%), Marea Britanie (0,5%), Argentina (0,4%) și Mexic (0,4%)

¹⁴ Principalii importatori, la nivel mondial, în 2014 au fost: Japonia (6,9 miliarde dolari sau 5,4% din total), Iran (6,3 miliarde dolari sau 5,0% din total), China (6,1 miliarde dolari sau 4,8% din total), Egipt (5,0 miliarde dolari sau 3,9% din total) și Arabia Saudită (4,2 miliarde dolari sau 3,3% din total)

¹⁵ <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/grain.pdf>

unor prețuri cu până la 30-40% mai mari decât cele care ar putea fi obținute în momentul recoltării. De asemenea, apreciem că țările din regiune nu vor înregistra exporturi semnificative de cereale pe piața SUA, producțiile acestora urmând a fi direcționate în special către consumul intern.¹⁶

¹⁶ Mini-studiu realizat de BPCE New York, prin utilizarea unor surse publice de informare (www.intracen.org/trade-support/trade-statistics); informațiile prezentate au un caracter general: deși încercăm să furnizăm informații corecte și de actualitate, nu există nicio garanție că aceste informații vor fi relevante la data la care sunt primite sau vor continua să rămână de actualitate; orice demers ulterior nu trebuie să se bazeze doar pe aceste informații, fără o reverificare prealabilă a lor și o atentă analiză a circumstanțelor specifice unei anumite situații

Date privind evoluția suprafețelor și a producției în România**Grâu**

Specificare	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Suprafața	mii ha	1975,0	2110,3	2148,8	2162,4	1947,0	1997,6	2104,0	2071
Producție medie	Kg/ha	1541	3403	2421	2688	3663	2652	3468	3601
Producție totală	mii to	3044,5	7181,0	5202,5	5811,8	7131,6	5297,7	7296,4	7458

Porumb

Specificare	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Suprafața	mii ha	2524,7	2441,5	2338,8	2098,4	2589,7	2730,2	2518,3	2438
Producție medie	Kg/ha	1526	3215	3409	4309	4525	2180	4488	4812
Producție totală	mii to	3853,9	7849,1	7973,3	9042,0	11717,6	5953,4	11305,1	11734

Orz si orzoaiaca

Specificare	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Suprafața	mii ha	363,8	394,0	517,5	515,8	419,5	424,2	495,7	504
Producție medie	Kg/ha	1461	3069	2284	2542	3170	2325	3250,5	3305
Producție totală	mii to	531,4	1209,4	1182,1	1311,0	1329,7	986,4	1542,2	1666

Orez

Specificare	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Suprafața	mii ha	8,4	9,9	13,3	12,4	12,7	11,3	11,9	11,2
Producție medie	Kg/ha	3263	4933	5426	4966	5149	4499	4581	4030
Producție totală	mii to	27,5	48,9	72,4	61,6	65,3	50,10	54,60	45,38

Sursa: 2007 - 2013 - Date INS - Anuarul Statistic al României 2015

2014 - Date INS - Producția vegetală la principalele culturi, în anul 2014¹⁷

¹⁷ <http://www.madr.ro/culturi-de-camp/cereale.html>